

Een geregistreerde schuldregeling door de gerechtsdeurwaarder

Van loonbeslag naar een rechtvaardige verdeling

Schrijvers:

Paul Otter: Syncasso

Marc Mulder: Movisie

Aloy Soppe: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Henriëtta Joosten: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Juni 2021

Samenvatting

Dit white paper omvat een uitgewerkt voorstel voor een nieuwe oplossing voor schulden: de geregistreerde schuldregeling.

Deze geregistreerde schuldregeling benut de afloscapaciteit van het loonbeslag om alle getoetste schulden te betalen met toestemming van de burger. Voor andere schulden hoeft geen vonnis te worden gehaald en nieuwe schuldeisers hoeven geen beslag te leggen om te kunnen meedelen in de afloscapaciteit.

De voordelen van de geregistreerde schuldregeling zijn groot. Door de geregistreerde schuldregeling worden niet alleen extra kosten en stress voorkomen. Ook is er een eerlijkere verdeling van de uit het beslag ontvangen gelden. Schuldeisers krijgen (een groter deel van) hun rekening betaald – veelal meer dan in de situatie waarbij ze naar de rechter moeten en zelf beslag moeten leggen. Bovendien wordt de burger gestimuleerd naar de schuldhulp te gaan. Door naar de schuldhulp te gaan kan de termijn dat de afloscapaciteit wordt gebruikt voor de schuldbetaling worden gemaximeerd op drie jaar conform de NVVK-regeling.

Auteurs

Paul Otter, gerechtsdeurwaarder, Syncasso

Paul Otter is sinds 1991 gerechtsdeurwaarder bij Syncasso. Pragmatisch verbeteren is zijn drijfveer. Al sinds 2001 onderzoekt hij samen met de Rijks Universiteit Groningen gedrag van mensen met schulden. Daarnaast wil hij graag de incasso en schulden keten beter laten samenwerken en verbeteren. De geregistreerde schuldregeling is daar een mooi voorbeeld van.

Marc Mulder, ervaringsdeskundige armoede en schulden, Movisie

Marc Mulder is sinds 2019 als ervaringsdeskundige armoede en schulden werkzaam bij Movisie. Daarnaast is hij sinds 2017 werkzaam als ervaringsdeskundig schuldhulpverlener in vroegsignalering bij Stichting Rijnstad in Arnhem. Sinds maart 2019 is Marc als ambassadeur verbonden aan de campagne "Komuitjeschuld" van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Van 1996 tot 2009 was Marc zelfstandig ondernemer, het beëindigen van deze onderneming heeft hem in schulden doen belanden. De ervaringen die hij heeft meegemaakt zet hij sindsdien in om de situatie van mensen met schulden te verbeteren.

Aloy Soppe, Associate Lector Financiële ethiek, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Aloy Soppe was tot 2020 associate lector Financiële Ethiek aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN). Daarvoor was hij jarenlang universitair hoofddocent (UHD) aan de juridische faculteit van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Zijn onderzoek richt zich specifiek op duurzaamheid en ethiek op financiële markten en bij financiële instituties. Hij is gepromoveerd op het onderwerp: Financiering als een instrument voor een duurzame onderneming, en heeft gepubliceerd over moraliteit en financiële duurzaamheid in nationale en internationale tijdschriften en boeken.

Henriëta Joosten, Associate Lector Financiële Ethiek, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Henriëta Joosten is sinds 2020 de nieuwe associate lector Financiële Ethiek aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Ze is bedrijfskundige en (gepromoveerd) filosoof die oude en nieuwe perspectieven gebruikt om met andere ogen naar het heden te kijken. Zo kunnen nieuwe handelingsperspectieven zich ontploegen. Auteur van *Streven naar beter. Nietzsche als gids voor het hbo* (2016, Klement) en *De publieke sfeer in de 21e eeuw. Hannah Arendt als gids voor professionals* (2019, ISVW). Dit laatste boek is o.a. genomineerd voor de Socrates beker 2020.

Inhoudsopgave

Wat is een geregistreerde schuldregeling?	5
Voorwaarden	5
Werkwijze	5
Inleiding	6
WRR, CBS en WODC	6
Gevolgen van de schuldenproblematiek	7
Probleembeschrijving	8
Problemen huidige situatie	8
Voorgestelde oplossing	8
Kosten Geregistreerde Regeling	9
Verdere aanpassing regelgeving aanpassing loonbeslag	9
Voordelen en nadelen	10
Het vervolg, naar de geregistreerde schuldregeling in de praktijk	11
Reacties van de diverse betrokkenen	11

Wat is een geregistreeerde schuldregeling?

Beslag op inkomsten

Als er door een deurwaarder beslag op de inkomsten (loon, uitkering of pensioen) is gelegd, ontvangt de betreffende burger de beslagvrije voet. Het bedrag boven de beslagvrije voet valt onder het beslag en wordt via de gerechtsdeurwaarder gebruikt om de schuld af te lossen.

Geen afloscapaciteit

De beslagvrije voet borgt dat het betalen van de noodzakelijke kosten van levensonderhoud mogelijk blijft. Denk daarbij aan huur, nuts, zorg en levensmiddelen. Daar ligt gelijk de noodzaak van de geregistreeerde schuldregeling: als er naast de schuld waarvoor beslag is gelegd nog meer schulden zijn, is daar geen afloscapaciteit voor.

Andere schulden

Andere schuldeisers moeten afzien van invordering OF ook beslag moeten gaan leggen. Ze moeten daarvoor eerst dagvaarden, een vonnis halen bij de rechter en een nieuw beslag op de inkomsten van deze burger laten leggen door een deurwaarder. De minimale kosten daarvan zijn € 700. Die kosten komen boven op de al bestaande schuld.

Geregistreeerde schuldregeling

De geregistreeerde schuldregeling biedt hiervoor een oplossing. De burger bij wie een loonbeslag ligt, krijgt de mogelijkheid ook andere schulden af te lossen. Nadat een gerechtsdeurwaarder een vordering op de betreffende burger in behandeling heeft gekregen, wordt voor dagvaarding het digitale beslagregister gecheckt (DBR). Als daaruit blijkt dat er al een beslag op het loon van deze burger is gelegd, kan de gerechtsdeurwaarder de burger wijzen op de mogelijkheid van de geregistreeerde schuldregeling.

Voor de geregistreeerde schuldregeling zijn twee voorwaarden essentieel:

1. Is de vordering voor een rechter bewijsbaar? Wordt voldaan aan alle eisen die de rechter en de wet aan de toewijsbaarheid van deze vordering stelt? De vordering wordt niet weersproken? De gerechtsdeurwaarder zal deze verder uit te werken toetsing moeten uitvoeren en registreren zodat deze geaudit kan worden;
2. Werkt de burger mee aan de geregistreeerde schuldregeling? De burger zal op een voorlichtende en motiverende wijze benaderd moeten worden om hem te wijzen op de voordelen van de geregistreeerde schuldregeling. Geen nieuwe procedure en kosten maar wel aflossen van andere schulden terwijl zijn beslagvrije voet beschikbaar blijft voor de noodzakelijke kosten van zijn levensonderhoud.

De werkwijzen is als volgt:

1. Bij een akkoord van de burger wordt deze schuldregeling geregistreeerd in het DBR door de gerechtsdeurwaarder. De geregistreeerde schuldregeling deelt dan mee als ware het een nieuw loonbeslag. De coördinerend deurwaarder verdeelt en blijft aanspreekpunt.
2. Daarnaast informeert de gerechtsdeurwaarder de burger over de mogelijkheden van schuldhulp.

Voordelen:	Voor:
1. Vergroten afloscapaciteit voor alle schulden	Schuldeiser en burger
2. Voorkomen kostenverhogingen	Schuldeiser en burger
3. Voorkomen maatschappelijke kosten	Maatschappij
4. Ontlasten rechtspraak	Maatschappij
5. Creëren "schuldrust"	Burger
6. Minder schuldhulp	Maatschappij
7. Schuldstabilisatie voor zorgmijders	Maatschappij en burger
8. Opstap naar schuldhulp	Maatschappij en burger

Voorwaarden

Werkwijze

Inleiding

WRR, CBS en WODC

Onze maatschappij wordt geregeld door wetgeving en bijbehorende procedures. Dit geldt in hoge mate ook voor de schulden van burgers. Zo is in artikel 3: 276 Burgerlijk Wetboek geregeld dat rekeningen moeten worden betaald. De wetten en regels zijn ooit op democratische wijze tot stand gekomen en vormen in de basis een goed uitgangspunt voor het functioneren van de samenleving. We kunnen erop vertrouwen dat ons bezit wordt gerespecteerd en schulden worden terugbetaald.

Toch is er kritiek op het geheel van wetten, regels en procedures rondom schulden van burgers. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) pleit voor een beter ontwerp van regels en instituties.¹ Te vaak komen mensen, ondanks hun goede wil, in zware financiële problemen. De regel- en wetgeving overvraagt hen. Onderzoekers van de WRR schrijven:

“We betogen dat het probleem deels wordt veroorzaakt doordat de overheid te hoge verwachtingen heeft van de financiële zelfredzaamheid van mensen. Samenleving en regelgeving hebben zich zo ontwikkeld dat financiële zelfredzaamheid voor nogal wat burgers een hele opgave is geworden. Er bestaat een afstand tussen wat op dit gebied van hen wordt verwacht en wat zij feitelijk aankunnen.”²

Niet iedereen kan zelfstandig functioneren in onze maatschappij terwijl dat wel het uitgangspunt is. Groepen zoals verstandelijk beperkten, mensen met een life event, psychosociale aandoeningen en laagtaligen hebben enerzijds hulp nodig om te functioneren en anderzijds bescherming tegen overconsumptie.

De praktijk leert dat er een groep mensen is die – door allerlei omstandigheden – hun rekeningen niet (kunnen) betalen. Op 1 januari 2018 had 8,3% (650.7000) van alle huishoudens geregistreerde problematische schulden³. In Nederland verwachten we dat burgers financieel zelfredzaam zijn. De cijfers laten echter zien dat dit voor een grote groepen burgers – om welke redenen dan ook – niet het geval is. Zij kunnen niet voldoen aan het ideaalbeeld van financiële zelfredzaamheid.

Een belangrijke oorzaak deze maatschappelijke problematiek zijn de te hoge verwachtingen van de participatiemaatschappij en het woud aan regelingen en procedures voor individuele schulden en het incasseren daarvan.

Op 1 januari 2020 waren er door gerechtsdeurwaarders 249.100 beslagen op periodieke inkomsten gelegd (loonbeslagen). Sinds 1 januari 2016 registreren gerechtsdeurwaarder loonbeslagen in het Digitale Beslag Register (DBR).

Naast de door gerechtsdeurwaarders gelegde beslagen inkomsten kunnen diverse overheden zoals de belastingdienst, gemeenten, provincie en waterschap en zelfstandige bestuursorganen (ZBO) zoals het LBIO, CAK, SVB, en UWV, loonbeslag leggen. Van deze overheden en ZBO's zijn geen aantallen bekend.

Momenteel is er wetgeving in voorbereiding dat overheden en ZBO's die loonbeslag leggen dit ook gaan registreren in een toekomstig breed beslag register (VBR). Deze wetgeving zou eind 2021 gereed kunnen zijn.

¹ Will Tiemeijer, 2016, p. 8, geraadpleegd op 16 februari 2021 van <https://www.wrr.nl/publicaties/verkenningen/2016/06/30/eigen-schuld-een-gedragswetenschappelijk-perspectief-op-problematische-schulden>

² Will Tiemeijer, 2016, WRR-verkenning nr 33, Eigen schuld?, geraadpleegd op 16 februari 2021 van <https://www.wrr.nl/publicaties/verkenningen/2016/06/30/eigen-schuld-een-gedragswetenschappelijk-perspectief-op-problematische-schulden>

³ CBS, 2020, schuldenproblematiek in beeld huishoudens met geregistreerde problematische schulden, geraadpleegd op 25 januari 2021 van <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2020/34/schuldenproblematiek-in-beeld>

Gevolgen van de schulden- problematiek

Het recente onderzoek "betalingsregelingen" van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum (Wodc) bevestigt het beeld van het ontbreken van coördinatie bij de invordering en regelingen. Daardoor worden er regelingen getroffen die niet realistisch zijn en soms zelfs tot escalatie van de schulden leiden.

Juist als er een loonbeslag gelegd is, is er geen ruimte voor regelingen. Dat er in de praktijk dan toch regelingen worden getroffen resulteert niet zelden in nieuwe schulden (gaten met gaten dichtend) en kan uiteindelijk leiden tot een escaleren van schulden naar een problematische schuldsituatie.

Dit white paper geeft invulling aan het door het WRR en het WODC bepleite betere ontwerp van de wet- en regelgeving rondom de schuldenproblematiek en regelingen. Het omvat een uitgewerkt voorstel voor een geregistreerde schuldregeling. Met deze regeling wordt de wijze waarop de huidige beslaglegging werkt zodanig aangepast dat het inkomensbeslag niet langer tot extra problemen voor burgers leidt. Sterker nog, de regeling draagt er zelfs aan bij dat er minder hulpverlening nodig is om tot een oplossing van de problemen te komen. Met dit voorstel houden we nadrukkelijk rekening met:

- De financiële belangen van schuldeisers
- De praktische uitvoerbaarheid van de regeling
- De rechtspositie van schuldenaren
- De rol van gerechtsdeurwaarders
- Het actief doorverwijzen naar schuldhulp

De gevolgen van de schuldenproblematiek zijn groot. Hoewel er in Nederland weinig onderzoek beschikbaar is, groeit het aantal internationale wetenschappelijke artikelen over de samenhang tussen gezondheid en financiële problemen gestaag. Een analyse van het bestaande materiaal laat zien dat mensen met schulden meer roken, minder fruit eten en slechter ontbijten. Ze hebben bovendien vaker psychische problemen, rapporteren meer lage rugklachten en hebben vaker overgewicht of obesitas⁴. Psychische klachten kunnen op hun beurt de geldproblemen verergeren. Doordat de stress rond een geldtekort het denken helemaal in beslag neemt, raakt het brein overbelast en wordt daardoor traag. Mensen kunnen situaties minder overzien, en maken misschien nog meer verkeerde financiële keuzes; ze kiezen eerder voor kortetermijnoplossingen, zoals het vullen van gaten met gaten, die het tekort juist vergroten door boetes of extra kosten. Zo veroorzaakt armoede nog meer armoede. Iemand met problematische schulden heeft niet meer het vermogen om iets te willen en die wil ook uit te voeren⁵. Niet alleen stress is een probleem, ook het ontbreken van een vooruitzicht op een oplossing leidt tot klachten. Desinteresse, probleem ontkenning, schaamte en sociale isolatie zijn vaak het gevolg. Met het oplopende schuldgevoel, de groeiende schaamte, het verlies van je eigenwaarde en het verdwijnen van je geloof in een oplossing, verdwijnt ook elke reden om je schulden aan te pakken. Het openen van een brief of het te woord staan van een schuldeiser of hulpverlener kost alleen maar energie. Het levert toch niks op.⁶

De maatschappelijke schade van schulden voor de samenleving is groot:

- Schuldeisers hebben een onbetaalde rekening die ze met betaalde rekeningen moeten compenseren, in elke rekening zit dus een extra opslag voor de onbetaalde rekeningen.
- Burgers worden geconfronteerd met extra kosten. Als de schulden escaleren tot problematische schulden hebben ze invloed op de gezondheid en het vermogen om te participeren.
- Maatschappelijke kosten zijn ondermeer schuldhulpkosten, gezondheidszorg en kosten van maatschappelijke hulp.

De uitzending van Human⁷ in februari 2020 en de documentaire 'De schuldmachine'⁸ van Camiel Zwart uit 2019 maken beiden goed zichtbaar tot welke ernstige, sociale situaties de schuldenproblematiek kan leiden.

⁴ Nadja Jungmann en Mieke van der Veer, m.m.v. Helga Koper, 2016, De relatie tussen schulden en gezondheid: En wat de zorgprofessionaal te doen staat, geraadpleegd op 5 januari 2021 van <https://www.gezondin.nu/wp-content/uploads/2020/02/Inspiratie-en-werkboek-armoede-schulden-en-gezondheid.pdf>

⁵ Psycholoog.nl, 2015, Psychosociale problemen > Schulden, geraadpleegd op 10 februari 2021 van <https://www.psycholoog.nl/klachten/schulden/>

⁶ Marc Mulder, 2019, Sprank 07, geraadpleegd op 10 februari 2021 van <https://sprankmagazine.nl/column/drijfzand/>

⁷ NPO, 2020, Zie uitzending van Human over problematische schulden van zondag 26 januari 2020 op NPO 2. Geraadpleegd op 10 december 2020 van https://www.npostart.nl/de-publieke-tribune/26-01-2020/VPWON_1310142

⁸ Human, 2020, Geraadpleegd op 1 december 2020 van <https://www.2doc.nl/documentaires/series/3doc/2019/de-schuld-machine.html#27016d79-41d5-491c-90c8-3149f42a2541>

Probleem- beschrijving

Problemen huidige situatie

Voorgestelde oplossing

Hoe werkt in de huidige situatie beslaglegging?

Minnelijke incasso

Wanneer een burger een rekening niet betaalt, kan de schuldeiser deze rekening ter incassering aan een gerechtsdeurwaarder geven. Als een minnelijke incasso (bellen, schrijven, sms/whatsapp of bezoeken) niet werkt, heeft de schuldeiser twee keuzes. **Wil hij incasseren dan zal hij een vonnis moeten gaan halen bij de rechter. Met een vonnis kan er dan beslag worden gelegd ondermeer op het inkomen van de schuldenaar. De andere keuze is het afschrijven van de vordering en het verlies nemen.**

Dagvaarden

De dagvaarding en terechtzitting kosten minimaal € 350. Bij vorderingen met een hoofdsom boven de € 500 zijn deze kosten meer dan € 650. Voor het uitbrengen van de dagvaarding moet de gerechtsdeurwaarder het DBR checken en kan hij zien OF er al een loonbeslag is gelegd. Als er dan nog niet betaald of geregeld wordt, gaat de deurwaarder het vonnis betekenen (persoonlijk afgeven) waarna beslag kan worden gelegd op de inkomsten.

Loonbeslag

Als er beslag is gelegd op de inkomsten (loonbeslag) blijft de burger een deel van de inkomsten houden, de beslagvrije voet. Daarvan kunnen de noodzakelijke levensbehoeften zoals huur, gas, water, licht, zorg en levensmiddelen worden betaald. **Het deel van de inkomsten daarboven valt onder het beslag en wordt aan de gerechtsdeurwaarder afgedragen. Daarmee wordt de vordering vervolgens afgelost.**

Op 1 januari 2021 is de wetgeving vereenvoudigde Beslagvrije Voet (vBvV) in werking getreden. Daarmee zijn twee hoofddoelen bereikt:

- Eenduidige vaststelling van de beslagvrije voet door een rekenmodule.
- Invoering van de coördinerend deurwaarder die het aanspreekpunt is voor de burger en bij meerdere beslagen de verdeling van de ontvangsten uit het beslag regelt.

Het huidige probleem zit in het feit dat met een beslag op inkomsten de volledige betaalcapaciteit wordt gebruikt om die ene schuld – waarvoor loonbeslag is gelegd – te betalen. Eventuele andere schulden kunnen niet meer worden betaald, omdat er geen afloscapaciteit meer is. De huidige wetgeving versterkt daarmee in feite de schuldenproblematiek. Door de beslaglegging op het inkomen kan een financieel kritische situatie ontstaan

Weinig perspectief voor burgers met problematische schulden

Burgers met een beslag op hun inkomsten hebben geen financiële ruimte om tot een oplossing te komen voor andere schulden. De kern van het probleem is nu dat als er een loonbeslag ligt, de complete betaalcapaciteit onder het beslag valt. Het deel van de inkomsten dat onder het beslag valt, wordt aan de gerechtsdeurwaarder overgemaakt en gebruikt om de schuld af te lossen. Het deel wat niet onder het beslag valt, is nodig voor de noodzakelijke levensbehoeften zoals huur, gas, water, licht, zorg en levensmiddelen. Daarmee blijven zowel de burger als schuldeisers met een onopgelost probleem zitten.

Ingebouwde prikkel voor schuldeisers om beslag te leggen

Pogingen van een schuldeiser en gerechtsdeurwaarder om te incasseren, bieden weinig reële mogelijkheden als er een loonbeslag is gelegd. Er zijn twee mogelijkheden in die situatie voor de schuldeiser. Of een pas op de plaats maken, of dagvaarden, vonnis halen en beslagleggen. **Schuldeisers worden feitelijk gedwongen ook beslag te leggen als ze geld willen incasseren. Met alle kosten en het verder oplopen van de schuld als gevolg.**

Dagvaarden voor een rechtszitting is een kostbare zaak voor burgers en schuldeisers

De gang naar de rechter leidt tot extra kosten voor de schuldenaar en een kostenrisico voor de schuldeiser. Voor de schuldeiser is dit derhalve een moeilijke keuze. Deze moet vooraf kosten maken voor een vonnis en vervolgens beslag leggen om mee te kunnen delen in die betaalcapaciteit van de schuldenaar, die toch al in de problemen zit. Daarnaast loopt de schuldeiser extra risico's zoals kosten en imago/klantbehoud. Voor de schuldenaar zijn dit allerlei extra kosten, extra frustraties en stress.

Vanuit een sociaal en moreel perspectief en vanuit financieel perspectief is het wenselijk dat aan problematische schuldsituaties een einde wordt gemaakt. Met het hieronder uitgewerkte voorstel voor een vernieuwde procedure – in de vorm van een zogenaamde 'geregistreerde schuldregeling' – kan de overheid aan deze behoefte verder invulling geven.

Het concept van de geregistreerde schuldregeling biedt een oplossing voor de hiervoor beschreven problemen. In het kort werkt de regeling als volgt. Als er al een loonbeslag is gelegd, kan, na een toetsing door een gerechtsdeurwaarder, en met toestemming van de betreffende schuldenaar, een geregistreerde schuldregeling worden afgesproken. De gang naar de rechter en een extra beslag worden dan onnodig en de vordering kan meedelen in de opbrengsten uit het beslag.

Voor het voorstel van de geregistreerde schuldregeling zijn vijf factoren essentieel. Dit zijn respectievelijk:

1. Lopend beslag op inkomsten

De geregistreerde schuldregeling is uitsluitend mogelijk als er beslag op de inkomsten is gelegd door een gerechtsdeurwaarder.

2. Onderzoekplicht gerechtsdeurwaarder

Bij toepassing van de geregistreerde schuldregeling wordt een vordering niet door een rechter getoetst. Normaliter toets de rechter de rechtmatigheid, bewijsbaarheid, verweer en financiële onderbouwing van een vordering. Ter bescherming van de burger met schulden tegen spookfacturen en fraude dient er een toetsing van de vordering te worden gedaan door de behandelende gerechtsdeurwaarder volgens een vastomlijnd protocol. Daarnaast zal deze toetsing periodiek geauditeerd moeten worden. Een tweede deurwaarder, mogelijk de coördinerend deurwaarder zou de geregistreerde schuldregelingen altijd moeten controleren. Daarnaast kan een auditor steekproefsgewijs controleren op deze onderzoekplicht. Voorstel is de vorderingen te toetsen op:

- Geldigheid en bewijskracht overeenkomst en algemene voorwaarden;
- Geldigheid en bewijskracht gevorderde saldo;
- Rechtmatigheid incassokosten;

Ontbreken van verweer door de aangesproken burger.

De gerechtsdeurwaarder zal deze toetsing in zijn systeem vast moeten leggen. Daardoor kan de toetsing geauditeerd worden en kan deze met een latere geregistreerde schuldregeling mee worden gestuurd naar de coördinerend deurwaarder.

De toetsing zal verder moeten worden uitgewerkt in wetgeving, bijvoorbeeld een Algemene Maatregel van Bestuur (AMVB), waardoor de kwalitatieve uitvoering vastgelegd is. Daarnaast zal in deze AMVB de auditering geregeld moeten worden. Deze auditering kan bijvoorbeeld verwerkt worden in de auditering die nu al bij gerechtsdeurwaarders gebeurt uit hoofde van hun kwaliteitshandboek. Naleving van correcte toetsing kan worden afgedwongen met tuchtrecht waaraan gerechtsdeurwaarders onderworpen zijn.

3. Akkoord van de burger (schuldenaar) op de geregistreerde schuldregeling

De burger zal akkoord moeten gaan met de geregistreerde schuldregeling, dat kan mondeling zijn. Daarvoor moet de burger goed geïnformeerd worden. Het akkoord moet schriftelijk door de gerechtsdeurwaarder worden bevestigd met informatie over de geregistreerde schuldregeling en mogelijkheden van schuldhulp.

4. Registreren in het Digitale Beslagregister

Nadat er een geregistreerde schuldregeling tot stand gekomen is, zal deze, net zoals een beslag op inkomsten, door de gerechtsdeurwaarder geregistreerd moeten worden in het Digitaal Beslagregister. Daarmee wordt voor de burger en gerechtsdeurwaarders, inzichtelijk via schuldenwijzer.nl vastgelegd welke zaken meedelen in de verdeling van de gelden die onder het beslag en de geregistreerde schuldregeling vallen.

5. Opstap naar reguliere schuldhulp

Een loonbeslag en geregistreerde schuldregeling kunnen, afhankelijk van het te betalen bedrag, in principe oneindig lang doorlopen. Met schuldhulp is de schuldproblematiek na drie jaar (NVVK-metho- diek) opgelost; voor de schuldenaar is het daarom vaak een logische stap om de termijn van de inhoudingen via de schuldhulp te bekorten.

De gerechtsdeurwaarder kan de schuldenaar actief wijzen op schuldhulp en een verwijzing naar de gemeentelijke schuldhulp opnemen in de communicatie over de geregistreerde schuldregeling. Voordeel voor de schuldhulpverlener is dat deze door de registratie van zowel het beslag als de geregistreerde schuldregeling direct online inzicht heeft in de schuldsituatie van de burger.

De geregistreerde schuldregeling brengt, net zoals schuldhulp en incasso's, kosten met zich mee. Omdat dit voorstel moeilijk kan anticiperen op uiteindelijk in te voeren wetgeving, worden er geen concrete kosten genoemd. Logisch lijkt het om deze kosten vast te stellen met een onderzoek zoals

**Kosten Geregistreerde
Regeling**

**Verdere aanpassing
regelgeving loonbeslag**

Voordelen en nadelen

dat eerder is gebeurd met de ambtelijke kosten van gerechtsdeurwaarders in het Besluit Tarieven Ambtshandelingen Gerechtsdeurwaarders.

De wetgeving waarin het huidige beslag op periodieke inkomsten staat (loonbeslag) zal voor de geregistreerde schuldregeling moeten worden aangepast. Daarnaast zijn de volgende aanpassingen in wetgeving mogelijk:

1. Als er inkomensbeslag gelegd is, zijn overige invorderingsmaatregelen zoals afsluiting van energie en water, huisuitzetting niet toegestaan als:
 - a. de lopende vaste lasten worden voldaan en
 - b. de burger voor de restant schuld(en) akkoord gaat met de geregistreerde schuldregeling voor de betreffende vorderingen.
2. Beslagen zoals bankbeslag, beslag op de auto of beslag op inboedel is alleen toegestaan indien er een batige opbrengst te verwachten valt.
3. Nadat de rechter een vonnis heeft gewezen en er een loonbeslag is gelegd kunnen overige schuldeisers zich zonder tussenkomst van de rechtbank – maar met schriftelijke instemming van de debiteur, en na registratie door een gerechtsdeurwaarder – via de geregistreerde schuldregeling aansluiten bij het beslag waarna er een gelijke verdeling van de opbrengst plaatst vindt.

De geregistreerde schuldregeling brengt een aantal voordelen met zich mee.

1. Vergroten afloscapaciteit voor alle schulden

Alle schuldeisers zijn gebaat bij de geregistreerde schuldregeling: omdat er minder kosten worden gemaakt. Daardoor is een groter deel van de geïncasseerde gelden beschikbaar voor betaling van de schulden. Bovendien worden alle crediteuren gelijk behandeld.

2. Voorkomen kostenverhoging

Als er meer schulden zijn en er is een loonbeslag gelegd geeft de geregistreerde schuldregeling de mogelijkheid om zonder kosten van dagvaarding, proces en beslag toch te verdelen. De totale schuld wordt daardoor minder hoog.

3. Voorkomen maatschappelijke kosten

Door het voorkomen van kostenverhoging en biedt de geregistreerde schuldregeling een oplossingsmogelijkheid voor schulden en voorkomt ze maatschappelijke kosten zoals schuldhulp, maatschappelijk werk en crisishulp.

4. Ontlasten rechtspraak

Vorderingen die via de geregistreerde schuldregeling kunnen worden opgelost ontlasten de rechtspraak door de vermindering van het aantal rechtszaken. Daarnaast is te verwachten dat bij een goed werkende geregistreerde schuldregeling andere procedures zoals WSNP en bewindvoering voorkomen kunnen worden.

5. Creëren schuldruist

Door schulden kunnen burgers met schulden in een stressvolle situatie terecht komen. De geregistreerde schuldregeling biedt een oplossing voor alle schulden en daardoor hield daardoor stres te voorkomen en zelfs verminderen.

6. Minder schuldhulp en/of minder complexe gevallen naar de schuldhulp

Er zal minder schuldhulpverlening nodig zijn om twee redenen:

- a. Minder schuldhulp: omdat er minder kosten worden gemaakt zal de kans op escalatie van de schulden kleiner zijn. Burgers zullen meer in staat zijn zelf schulden op te lossen zonder gebruik te maken van schuldhulp.
- b. Minder complexe gevallen naar schuldhulp: die burgers die en gebruik maken van de geregistreerde schuldregeling en van schuldhulp zullen een minder hoge schuld hebben (gemiddeld) dan nu. Er zijn minder kosten gemaakt.

7. Opstap naar schuldhulp

Naast alle hiervoor genoemde voordelen is de geregistreerde schuldregeling ook een logische opstap naar schuldhulp als de burger dat wenst. Bij de contacten over de geregistreerde schuldregeling zal de gerechtsdeurwaarder de burgers wijzen op de mogelijkheid van schuldhulp. Als daar geen gebruik van wordt gemaakt blijven het loonbeslag en de geregistreerde schuldregeling doorlopen totdat die schulden zijn betaald. Voor beide groepen geldt dat extra kosten vermeden worden en het bestaansminimum beter wordt geborgd.

8. Voorkomen schuldescalatie schuldhulpverleners

Niet iedereen wil schuldhulp accepteren. Deze groep bestaat deels uit mensen voor wie de problemen nog niet zorgwekkend genoeg zijn om schuldhulp te aanvaarden of mensen die door andere omstandigheden geen schuldhulp wensen. Die groep die geen schuldhulp wil kan door de geregistreerde schuldregeling escalatie van de schulden voorkomen

Samenvattend geldt dat de kracht van de geregistreerde schuldregeling ligt in het reduceren van kosten en het benutten van de aanwezige afloscapaciteit voor alle schulden. De opbrengst van het loonbeslag wordt (naar rato van de hoofdsom, analoog aan de regels van het cumulatieve inkomstenbeslag) verdeeld over de vordering waarvoor beslag is gelegd en de geregistreerde schuldregelingen die daarna zijn aangegaan. Met de geregistreerde schuldregeling kan worden voorkomen dat het aantal burgers met problematische schulden verder oploopt. Vanuit zowel sociaal en moreel perspectief als vanuit financieel perspectief staan alle lichten op groen!

Mogelijke nadelen zijn:

1. Burger onder druk

Burgers kunnen zich onder druk gezet voelen en daardoor akkoord gaan met de geregistreerde schuldregeling. De gang naar de rechter staat altijd open, de geregistreerde schuldregeling is een alternatief voor vorderingen die erkend worden en waar de burger, goed geïnformeerd over de gevolgen, toestemming voor geeft.

2. Eerste beslaglegger ontvangt minder

De eerste beslaglegger kan minder gelden ontvangen omdat de opbrengsten van het beslag met de schuldeiser(s) van de geregistreerde schuldregeling gedeeld moet worden. Met de huidige regelgeving zouden er dan vonnissen gehaald moeten worden en andere beslagen worden gelegd waardoor de totale schuld en kosten hoger worden waardoor de eerste beslaglegger nog minder zou ontvangen. Bij één beslag is er voor de eerste beslaglegger een mogelijkheid dat deze minder gelden ontvangt. Voor alle schuldeisers komt er meer geld voor betaling vrij omdat er minder kosten worden gerekend.

3. Kostenvergoeding gerechtsdeurwaarder

De vergoeding voor de werkzaamheden van de gerechtsdeurwaarder en coördinerend deurwaarder zullen moeten worden vastgesteld met een kostprijsberekening conform de uitgangsprincipes van het Besluit Tarieven Ambtshandelingen Gerechtsdeurwaarders. Aansluiting kan worden gezocht bij het cumulatieve loonbeslag.

Deze white paper geeft een praktische en haalbare oplossing voor een veel voorkomend probleem in de dagelijkse praktijk van zowel de gerechtsdeurwaarder, de schuldeiser als de burger met een loonbeslag. We hebben moeten nadenken om nadelen te kunnen beschrijven: die zijn alle makkelijk oplosbaar. Graag zouden we het concept verder uitwerken met wetgevingsjuristen zodat er uiteindelijk wetgeving uit voort kan komen waarmee een grote stap vooruit kan worden gezet in de schuldenproblematiek. Graag gaan we verder met u in gesprek om die uitwerking vorm te geven en op te pakken!

Reactie Dr. Tamara Madern, lector Schuldpreventie en Vroegsignalering aan de Hogeschool Utrecht

De geregistreerde schuldregeling bij een loonbeslag kan een eenvoudige oplossing zijn voor een groot probleem: andere lopende betalingsregelingen komen onder druk te staan bij een loonbeslag. De gang naar de rechter voor andere schuldeisers leidt tot onnodige kosten. Ook gebeurt het regelmatig dat de debiteur steeds meer stress ervaart doordat hij toch aan de betalingsregelingen probeert te voldoen, terwijl dat eigenlijk met een loonbeslag niet kan. Dit kan dus een hele mooie oplossing zijn, mits de kosten hanteerbaar blijven en er oog is voor de positie van de debiteur. Hierbij is bijvoorbeeld te denken aan het actief door de debiteur kunnen aanmelden van de andere schulden waar hij een betalingsregeling heeft lopen, zodat alle schulden meteen worden meegenomen. Het zou dan ook wenselijk zijn om te kijken of het van meerwaarde is om de schuldeiser een verplichting tot meewerken op te leggen. Ook moet de debiteur kunnen stoppen met de regeling als hij deze vrijwillig aangaat. En zoals aangegeven moet de procedure overzichtelijk en navolgbaar zijn voor de debiteur en bovendien niet te veel vragen van het denk- en doenvermogen van deze burger in kwetsbare positie. Het is een goed voorstel dat nadere uitwerking verdient.

Een vraag die nog opkomt is of een dergelijk voorstel niet ook in de plaats van een loonbeslag kan komen. Een schuldenaar heeft vaak veel losse betalingsregelingen lopen. Zou er altijd eerst een loonbeslag moeten zijn of zouden betalingsregelingen niet sowieso kunnen worden aangemeld voor een registratie, waarbij een deurwaarder (of andere instantie) checkt of de betalingsregelingen terecht zijn en of er afstemming mogelijk is, zodat de schuldenaar alle regelingen kan voldoen. Hoe eerder dit kan worden ingezet, hoe groter de kans dat de schulden beperkt blijven.

Het vervolg, naar de geregistreerde schuldregeling in de praktijk

Reacties van de diverse betrokkenen

Reactie mr. André Moerman, eigenaar SchuldInfo.nl, voorzitter signaleringscommissie Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden, manager Hulp bij geldzaken Bindkracht10

Het is een interessant voorstel. Het voorkomt dat er onnodig kosten worden gemaakt om een vonnis te verkrijgen en daar is iedereen bij gebaat.

Voorwaarde voor de regeling is dat een schuldeiser al loonbeslag heeft gelegd. Het voordeel hiervan is dat de deurwaarder bevoegd is om inkomensgegevens te raadplegen en de beslagvrije voet te berekenen, zodat conform de beslagvrije voet geïnd kan worden. Bovendien is dan geregeld dat de coördinerend deurwaarder de kosten voor inning en verdeling vergoed krijgt. Nadeel van deze voorwaarde is wel dat er altijd eerst een vonnis verkregen moet worden met de bijbehorende kosten. Het is interessant om te onderzoeken of een geregistreerde schuldregeling ook zonder vonnis en loonbeslag mogelijk is. Volgens de Wet op het consumentenkrediet is het geoorloofd dat deurwaarders een schuldregeling tegen betaling opzetten. Het is voorstelbaar dat onder strikte voorwaarden vanuit de KBvG dit te realiseren is.

De schuldeiser die loonbeslag heeft gelegd moet er vrijwillig mee instemmen dat de executie-opbrengst verdeeld wordt onder alle schuldeisers, terwijl deze schuldeiser als enige kosten heeft moeten maken om beslag te leggen. Het is voorstelbaar dat de bereidheid om hiermee in te stemmen niet al te groot is. Mogelijk kan hieraan tegemoetgekomen worden door de beslagleggende schuldeisers bij de verdeling meer te geven.

De geregistreerde schuldregeling is geen regeling tegen finale kwijting. Betrokkene wordt hiervoor verwezen naar schuldhulpverlening. Het gevaar bestaat dat als alle schuldeisers pondspondsgewijze betaald worden, de bereidheid bij schuldeisers om in te stemmen met afkoop van de schulden afneemt. Er wordt immers toch wel afgelost. Het is moeilijk in te schatten hoe groot het effect hiervan is. Het is iets om in de gaten te houden. Wellicht kan het voorstel tot afkoop van de schulden door de coördinerend deurwaarder meteen meegenomen worden in het voorstel. Dan voorkom je dit effect.

Interessant aan het voorstel van de geregistreerde schuldregeling is, dat geen nieuwe wetgeving nodig is. De KBvG is in staat om via verordening en/of bestuursregels voldoende kaders te geven om dit voorstel te realiseren.

syncasso
we cash.
we care.